

gen in de omstandigheid dat inschrijvers die niet hebben begrepen dat een hoofd-/onderaannemersconstructie tussen twee raamcontractanten toelaatbaar was, onredelijk zouden worden benadeeld ten opzichte van inschrijvers die met een dergelijke constructie hebben ingeschreven. Als inschrijven in een hoofd-/onderaannemersconstructie door raamcontractanten werd toegestaan, dan hadden alle raamcontractanten hiervan vooraf op de hoogte moeten worden gesteld. De Commissie heeft geoordeeld dat het antwoord op vraag 27 naar objectieve maatstaven minder verstrekkend is dan ondernemer stelt zodat van een schending van het level playing field op dit punt geen sprake is.

In de stukken die als bijlage bij de klacht zijn gevoegd stelt ondernemer verder dat het toelaten van de hoofd-/onderaannemersconstructie tot risico's voor aanbesteder kan leiden, omdat inschrijvers gezamenlijk zouden kunnen beslissen slechts één inschrijving in te dienen: één hoofdaannemer met vijf onderaannemers. Het toelaten van de hoofd-/onderaannemersconstructie tussen raamcontractanten heeft inderdaad mogelijk tot gevolg dat aanbesteder minder inschrijvingen ontvangt. Die enkele omstandigheid maakt de constructie, naar het oordeel van de Commissie, echter niet zonder meer ontoelaatbaar. Op grond van het bepaalde in de offerteaanvraag zijn inschrijvers niet verplicht een nadere offerte in te dienen. Aanbesteder loopt dus hoe dan ook het risico dat hij weinig of geen inschrijvingen ontvangt op een verzoek tot het doen van een nadere offerte.

Klachtenonderdeel 2

Dit klachtenonderdeel betreft de stelling van ondernemer dat onderneming A en onderneming B in strijd hebben gehandeld met het kartelverbod van art. 6 lid 1 Mededingingswet. Op grond van art. 1 sub c van het reglement van de Commissie wordt onder een klacht verstaan: 'een uiting van ongenoegen van een partij over het handelen of het nalaten van een andere partij voor zover dat handelen of nalaten binnen de werkingssfeer van de Aanbestedingswet 2012 valt'. Het al dan niet handelen in strijd met het kartelverbod is geen handelen of nalaten binnen de werkingssfeer van de Aanbestedingswet 2012. De Commissie neemt dit klachtenonderdeel dan ook niet verder in behandeling.

Ten overvloede overweegt de Commissie dat de door ondernemer bedoelde handelingen indirect kunnen raken aan de Aanbestedingswet 2012. Wanneer een aanbestedende dienst beschikt over plausibele aanwijzingen dat een inschrijver met andere ondernemers overeenkomsten heeft gesloten die zijn gericht op vervalsing van de mededinging, leidt dat in beginsel tot uitsluiting van de betreffende inschrijver (art 2.87 lid 1 sub d Aw 2012).

Conclusie

De Commissie acht klachtenonderdeel 1 ongegrond en kan klachtenonderdeel 2 niet verder in behandeling nemen.

(mr. A.C.M. Fischer-Braams, mr. G.R. Werkman-Bouwkamp, mr. drs. T.H. Chen)

Het volledige advies van de Commissie is te raadplegen op www.commissievanaanbestedingsexperts.nl.

190

Schending motiveringsplicht

Commissie van Aanbestedingsexperts
1 januari 2021, Advies 639
Noot mr. A. Stellingwerff Beintema,
deze noot hoort bij «JAAN» 2021/158,
«JAAN» 2021/182 en «JAAN» 2021/190

**Behandeling klacht door Commissie.
Commissie van Aanbestedingsexperts.
Motiveringsplicht. Vertrouwelijke informatie.**

[Aw 2012 art. 2.130]

Aanbesteder heeft op 20 januari 2021 een Europese openbare procedure aangekondigd voor een raamovereenkomst (met één ondernemer) voor leveringen van kantoordrukwerk en het promotioneel drukwerk. Op 7 april 2021 heeft aanbesteder aan ondernemer de gunningsbeslissing per brief meegedeeld. Hieruit blijkt dat ondernemer op het onderdeel G.1 Totaalprijs kantoor- en promotioneel drukwerk een lagere score heeft behaald dan de winnaar. Op 3 mei 2021 heeft ondernemer bij het Klachtenloket van aanbesteder een klacht ingediend over de volgens hem gebrekkige motive-

ring van de motiveringsbeslissing. Op 10 mei 2021 is deze klacht niet-ontvankelijk verklaard, omdat de opdracht inmiddels definitief gegund was. Vervolgens heeft ondernemer op 11 juni 2021 een klacht bij de Commissie ingediend.

Beoordeling van de klacht

De Commissie overweegt dat de plicht om de gunningsbeslissing te motiveren twee doelen dient: 1) de afgewezen inschrijver duidelijk maken hoe zijn inschrijving is beoordeeld, wat hij goed en wat hij minder goed heeft gedaan en hoe hij het beter had kunnen doen, en 2) de afgewezen inschrijver duidelijk maken dat de beoordelingsprocedure correct en volgens de regels van het aanbestedingsdocument is uitgevoerd door een vergelijking te maken tussen de aan de afgewezen inschrijver gegeven beoordeling en de beoordeling van de winnende inschrijving.

Het tweede doel blijkt uit art. 2.130 Aw 2012. Het eerste doel blijkt uit de MvT bij de Wira (Kamerstukken II, 2008-2009, 32027, nr. 3, p. 7). Die toelichting is nog steeds actueel, omdat daarnaar wordt verwezen in de MvT bij wetsvoorstel 32440 (waarnaar weer wordt verwezen in de Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel 32329): "Indien de aanbestedende dienst het criterium «economisch meest voordelige inschrijving» gebruikt, heeft deze voor de beoordeling van de inschrijvingen scores toegekend en op basis van de scores een rangschikking gemaakt. Het ligt dan in de rede dat de scores en relatieve positie ten opzichte van de «winnaar» meegezonden worden als onderbouwing van de gunningsbeslissing. Een precieze invulling hangt veelal af van de omstandigheden van het geval, maar de relevante redenen kunnen onder meer de volgende elementen omvatten: – bekendmaking van de eindscores zowel van de afgewezen inschrijver als van de geselecteerde ondernemer; – de scores van de afgewezen inschrijver op specifieke kenmerken, en de reden waarom op dat specifieke kenmerk eventueel niet de maximale score is toegekend; – verduidelijking van de toepassing van de gehanteerde criteria bij gunning volgens het criterium economisch meest voordelige inschrijving."

In Advies 551 heeft de Commissie uitvoerig het toetsingskader beschreven voor de beoordeling van motivering van de gunningsbeslissing. Kort samengevat, heeft de Commissie in dat advies overwogen dat niet alleen de kenmerken en relatieve voordelen van de winnende inschrijver moe-

ten worden meegedeeld, maar dat ook het volgende geldt (zie ov. 5.3.5): 'Naar het oordeel van de Commissie zal een aanbestedende dienst dan ook de relevante kenmerken van de winnende inschrijvingen bekend moeten maken, voor zover dat voor de afgewezen inschrijver nodig is om te kunnen beoordelen of het aanhangig maken van een juridische procedure zinvol is. Deze relevante kenmerken kunnen ook zien op onderdelen waarop de winnende inschrijvers gelijk of lager hebben gescoord dan de afgewezen inschrijver (anders: Rb. Den Haag (vzr.) 1 februari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1190, r.o. 5.7).'

Doordat aanbesteder geen enkele informatie over de kenmerken van de winnende inschrijving op het kwalitatieve onderdeel heeft verstrekt, heeft hij op grond van het voorgaande niet voldaan aan zijn motiveringsplicht.

Het verweer dat aanbesteder de inschrijvingen vertrouwelijk moet behandelen, gaat slechts in beperkte mate op, omdat veelal allerlei informatie die in de inschrijving opgenomen is helemaal niet vertrouwelijk is en bijvoorbeeld op de website van de inschrijver te vinden is. Zo heeft de Commissie op de website van ondernemer vele pagina's met beschrijvingen van het duurzaamheidsbeleid aangetroffen met bijvoorbeeld een beschrijving van het elektrisch wagenpark. De website van winnaar X bevat een duurzaamheidsverslag van meer dan 50 pagina's, waarin bijvoorbeeld ook over elektrisch rijden wordt gesproken. Aanbesteder had dus bijvoorbeeld het wel of niet beschrijven van elektrisch rijden als relevant kenmerk van de inschrijving van X kunnen noemen. Het ligt voor de hand dat juist de belangrijkste aspecten van duurzaamheid in het verslag worden besproken en ook juist de belangrijkste aspecten van duurzaamheid in de inschrijving zullen zijn behandeld. De Commissie neemt dan ook aan dat het zeker mogelijk was geweest informatie over de kenmerken van de inschrijving van X bij gunningscriterium G2.5 Duurzaamheid te verstrekken die op de website van X gevonden kan worden en dus niet vertrouwelijk is.

De Commissie gaat ervan uit dat het zeer waarschijnlijk is dat ook bij de overige kwalitatieve gunningscriteria het mogelijk was geweest enige informatie over de kenmerken van de winnende inschrijving te verstrekken zonder de plicht tot vertrouwelijk behandelen van de inschrijvingen te schenden.

Conclusie

*De Commissie acht de klacht gegrond.
(mr. A.C.M. Fischer-Braams, mr. G.R. Werkman-Bouwkamp, mr. T.H. Chen)*

Het volledige advies van de Commissie is te raadplegen op www.commissievanaanbestedingsexperts.nl.

NOOT

Deze noot hoort bij «JAAN» 2021/158, «JAAN» 2021/182 en «JAAN» 2021/190

Op welke informatie heeft de verliezer recht anno 2021?¹

Artikel 2.130 Aw 2012 stelt de volgende minimale eisen aan de afwijzingsbrief:

- (1) De naam van de winnaar;
- (2) De kenmerken en relatieve voordelen van de winnende inschrijving.

De motiveringsverplichtingen uit artikel 2.130 Aw 2012 gelden ook als artikel 2.130 Aw 2012 niet van toepassing is, bijvoorbeeld in geval van onderhandse procedures.²

Volgens de Memorie van Toelichting en de vaste nationale jurisprudentie betekent dit dat in *ieder geval* de volgende informatie bekend moet worden gemaakt:³

- (1) Eindscores van de verliezer en de winnaar (in geval van een raamovereenkomst met meerdere winnaars: van alle winnaars);
- (2) De door de verliezer en de winnaar(s) behaalde score per gunningscriterium;
- (3) De reden waarom aan de afgewezen inschrijving de betreffende score per gunningscriterium

is toegekend. Dit kan bijvoorbeeld door aan te duiden waarom niet de maximale score is toegekend of door de positieve en negatieve punten in de inschrijving te benoemen. De motivering moet wel voldoende SMART zijn.⁴ De motivering van de integrale score is voldoende.⁵

De relatieve positie van de verliezer ten opzichte van de winnaar(s) hoeft niet bekend te worden gemaakt.⁶ Doel van de motiveringsplicht is dat de verliezer kan nagaan of zijn inschrijving terecht is afgewezen en effectieve rechtsbescherming tegen het gunningsbesluit mogelijk te maken.⁷ De relatieve positie is hiervoor niet relevant.⁸

Welke informatie mag niet kenbaar worden gemaakt?

De motiveringsplicht van de aanbestedder en het recht van een verliezer om een gunningsbeslissing aan te vechten brengt niet mee dat hij kennis mag nemen van (een deel van) de winnende inschrijving om de juistheid van de beoordeling van de aanbestedder te controleren, of dat hij alle kenmerken zou moeten kennen van de winnende inschrijving.⁹

Op grond van artikel 2.57 Aw 2012 en artikel 2.138 Aw 2012 mag de volgende informatie namelijk niet bekend worden gemaakt:

- (1) Vertrouwelijke informatie winnende inschrijving;

1 Zie ook mr. A.C.M. Fischer-Braams, «JAAN» 2018/901 (openingsnoot over de reikwijdte van de motiveringsplicht).

2 Gerechtshof Den Haag, 19 december 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3549; V.zr. Rb. Gelderland, 7 november 2019, ECLI:NL:RBGEL:2019:5011; CvAE advies 572.

3 *Kamerstukken II* 2009-2010, 32440, nr. 3, p. 94; *Kamerstukken II* 2008-2009, 32027, nr. 3, p. 7; Gerechtshof Den Haag, 19 december 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3549; CvAE advies 551, randnr. 5.2.

4 V.zr. Rb. Amsterdam, 9 mei 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:4206.

5 V.zr. Rb. Overijssel, 4 december 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:4542.

6 Gerechtshof Den Haag, 19 december 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3549.

7 V.zr. Rb. Overijssel, 4 december 2019, ECLI:NL:RBOVE:2019:4542; CvAE advies 639.

8 Dit neemt niet weg dat in de memorie van toelichting bij de Wira werd aangegeven dat het in de reden ligt dat de relatieve positie ten opzichte van de winnaar bekend wordt gemaakt, zie CvAE advies 639 randnr. 4.3.2.

9 Gerechtshof Den Haag, 19 december 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3549; HvJEU, 7 september 2021, C-927/19, ro. 115 (Klaipedos); HvJ-EG 14 februari 2008, zaak C-450/06 (Varec SA).

- (2) Gegevens waarvan openbaarmaking rechtmatige commerciële belangen van de winnaar zou kunnen schaden;
- (3) Gegevens waarvan openbaarmaking afbreuk zou kunnen doen aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers.

De enkele bewering van de winnaar dat informatie vertrouwelijk is, is niet voldoende. De winnaar moet het daadwerkelijk vertrouwelijke karakter aantonen van de informatie, door aan te tonen dat deze bijvoorbeeld fabrieks- en bedrijfsgeheimen bevat, dat de inhoud ervan voor concurrentievervalsing kan worden gebruikt of dat openbaarmaking ervan hem kan schaden.¹⁰ Informatie die op de website van de inschrijver zelf te vinden is, is niet vertrouwelijk, zo volgt uit advies 639 CvAE. En naar mijn mening is ook informatie die bij de uitvoering van de opdracht openbaar bekend wordt, niet vertrouwelijk.

Als het mogelijk is om bepaalde aspecten en technische kenmerken van een inschrijving samengevat mede te delen, zodat de vertrouwelijke informatie niet kan worden achterhaald, zal de aanbestedder daarvoor moeten opteren. Zij kan zich dan niet verschuilen achter de vertrouwelijkheid.¹¹

Hoever informatie betreffende de winnende inschrijving moet bekend worden gemaakt?

Het is allereerst de vraag of ook (niet-bedrijfsvertrouwelijke) informatie betreffende de inschrijving van de winnaar bekend moet worden gemaakt, aangezien er in artikel 2.130 uitdrukkelijk wordt gesproken over de 'kenmerken en relatieve voordelen van de uitgekozen inschrijving'. Het Hof van Justitie heeft zich hier tot op heden niet over uitgelaten.

Uit het arrest van het Gerechtshof Den Haag van 19 december 2017¹² volgt dat niet-bedrijfsvertrouwelijke informatie aangaande de winnende inschrijving niet expliciet bekend hoeft te worden

gemaakt, mits de relatieve voordelen van de winnende inschrijving afgeleid kunnen worden uit de motivering. Het Gerechtshof oordeelt als volgt: "Juist in het licht van hetgeen in het *Beschrijvend Document van de inschrijvers werd gevraagd, konden [appellanten] uit de scores van henzelf en de factoren waarop die scores waren gebaseerd, alsmede uit de scores van de winnende inschrijvers afleiden welke onderdelen van hun inschrijvingen goed hadden gescoord en welke onderdelen minder goed. Uit de (factoren waarop die) scores (waren gebaseerd) waren daarmee ook de relatieve voordelen van de winnende inschrijvers af te leiden."* Uit de lagere rechtspraak volgt hetzelfde beeld.¹³

Echter, het is niet per definitie zo dat uit een toelichting op de puntenscores en de voor- en nadelen van de afgewezen inschrijving de relatieve voordelen van de winnende inschrijving af te leiden zijn. Sterker nog, veelal zal dit niet het geval zijn. In dat geval zal toch enig inzicht moeten worden gegeven in de winnende inschrijving, zo volgt uit onder meer het vonnis van de Voorzieningenrechter Gelderland: "Dat betekent dat in de motivering van de gunningsbeslissing niet kan worden volstaan met enkel een toelichting op puntenscores en de voor- en nadelen van de inschrijving van de inschrijver, maar dat daarin tevens tot op zekere hoogte moet worden betrokken wat de winnende inschrijver op bepaalde punten beter heeft gedaan. Dat laatste ontbreekt geheel in de motivering zoals die door de gemeente aan *Processfive* is gegeven in de brief van 19 september 2019. Uit die motivering kan *Processfive*, ook in combinatie met de puntenscore die *Pink Roccade* heeft behaald, zonder nadere motivering van die score niet afleiden wat *Pink Roccade* op bepaalde punten beter heeft gedaan dan *Processfive*"¹⁴

10 HvJEU, 7 september 2021, C-927/19, ro. 117 (Klaipedos).

11 HvJEU, 7 september 2021, C-927/19, ro. 124 (Klaipedos), CvAE advies 551 randnr. 5.3.4, CvAE advies 639 randnr. 4.3.7.

12 Gerechtshof Den Haag, 19 december 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:3549.

13 V.zr. Rb. Overijssel, 4 december 2019, RBO-VE:2019:4542; V.zr. Rb. Midden-Nederland, 1 november 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:5093; V.zr. Rb. Limburg 7 juli 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:4890, ro.; V.zr. Rb. Midden-Nederland, 15 juli 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2734, ro. 6.4.1 t/m 6.4.7.

14 V.zr. Rb. Gelderland, 15 oktober 2019, RBGEL:2019:5011; Zie ook V.zr. Rb. Midden-Nederland 3 juli 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2584, ro. 4.20; V.zr. Rb. Amsterdam 6 oktober 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4896, ro. 4.7.

Het is tevens de vraag of ook onderdelen waarop de winnaar gelijk of lager dan de verliezer heeft gescoord moet worden gemotiveerd. Volgens advies 639 CvAE, en advies 551 waarnaar wordt verwezen, is dit het geval voor zover dat nodig is om te kunnen beoordelen of het aanhangig maken van een juridische procedure zinvol is.¹⁵ Dit volgt uit de tekst van artikel 2.130 Aw 2012. Daar-in wordt immers uitdrukkelijk gesproken over ‘kenmerken’ en ‘relatieve voordelen’ van de winnende inschrijving, en niet alleen over ‘relatieve voordelen’. En dit volgt uit de ratio van dit artikel. Als aan een winnaar een te hoge score is toegekend, kan dat immers van invloed zijn op de rangorde. Dit betekent naar mijn mening dat dus niet volledig inzicht hoeft te worden gegeven in de inschrijving van de winnaar, maar wel in die aspecten die bij het toekennen van de score een rol hebben gespeeld. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de positieve en negatieve punten uit de inschrijving van de winnaar.

De CvAE wijkt hiermee uitdrukkelijk af van de jurisprudentie van de burgerlijke rechter. De voorzieningenrechter Den Haag oordeelde namelijk in eerdere uitspraken dat in het geval de verliezer maximaal heeft gescoord op een criterium een uitgebreidere toelichting dan dat maximaal wordt tegemoetgekomen aan de wensen van de aanbesteder niet verplicht, en ook niet goed denkbaar is¹⁶, en dat volledig inzicht in de winnende inschrijving niet hoeft te worden gegeven.¹⁷ Ik kan mij vinden in het oordeel van de CvAE. Dit oordeel sluit immers beter dan de rechtspraak aan bij de tekst en ratio van artikel 2.130 Aw 2012. Dit neemt evenwel niet weg dat het in mijn visie aan de CvAE is om bestaande rechterlijke uitspraken te volgen, en niet om ervan af te wijken. In de wetsgeschiedenis is immers uitdrukkelijk aangegeven dat het hier niet gaat om een extra rechtsgang, de uitkomst niet bindend is, en partijen op ieder moment naar de rechter kunnen (waarbij de Commissie de behandeling stopzet).¹⁸ Een aanbesteder is gebaat bij

rechtszekerheid, en adviezen die afwijken van jurisprudentie dragen hier niet aan bij.

Tot slot is het de vraag of de prijs van de winnende inschrijving moet worden vermeld. De jurisprudentie is verdeeld. De voorzieningenrechter Midden-Nederland is van oordeel dat dit gelet op artikel 2.130 Aw 2012 moet worden gedaan, en dat het te ver gaat om de aanbesteder te vertrouwen. De aanbesteder moet niet alleen de inschrijfsom van de winnaar kenbaar maken, maar ook de kostenonderdelen die tot die inschrijfsom hebben geleid. Ik vermoed dat met dit laatste de prijs per kostenonderdeel wordt bedoeld nu een prijzenblad was voorgeschreven dat bestond uit 5 kostenposten.¹⁹ In casu was sprake van het gunningscriterium ‘laagste prijs’, maar dat acht ik van ondergeschikt belang nu ook bij gunningscriterium ‘beste prijs-kwaliteit verhouding’ prijs een bepalende rol kan spelen. Ik ben het eens dat de aanbesteder niet altijd op zijn blauwe ogen kan worden vertrouwd. En het is ook niet zo dat prijzen per definitie betrouwbaar zijn, maar het is ook niet per definitie niet het geval. De winnaar zal dus in de gelegenheid gesteld moeten worden om zijn onderbouwde zienswijze kenbaar te maken voordat de door hem ingediende prijzen bekend worden gemaakt. Zijn de ingediende prijzen niet betrouwbaar, dan moeten deze bekend worden gemaakt. Zijn deze wel betrouwbaar, dan zou de aanbesteder ervoor kunnen opteren om op gemotiveerd verzoek van een verliezer een accountantsverklaring te overleggen die de toegekende puntenscore op het gunningscriterium prijs bevestigt.

Moet ook informatie betreffende de andere verliezers bekend worden gemaakt?

De CvAE vraagt zich in advies 551 ten overvloede af of een aanbesteder tevens verplicht is om bij een relatieve beoordeling de namen, kenmerken en relatieve voordelen van de andere verliezers kenbaar te maken. Immers, de rangorde kan bij een relatieve beoordeling wijzigen als de scores van één van de andere inschrijvers niet deugt. Naar mijn mening is de aanbesteder hiertoe niet verplicht. De wettekst heeft het enkel over ‘de uitgekozen inschrijving’. Er is dus geen wettelijke

15 CvAE, advies 155, par. 5.3.5.

16 V.zr. Rb. Den Haag, 1 februari 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:1190, ro. 5.7.

17 V.zr. Rb. Den Haag 17 december 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:13985.

18 *Kamerstukken II* 2009-2010, 32440, nr. 3, p. 20.

19 V.zr. Rb. Midden-Nederland, 8 september 2021, ECLI:NL:RBNE:2021:4356.

grondslag voor een dergelijke verplichting. En uit de jurisprudentie volgt dat de motiveringsplicht bij een niet-relatieve beoordeling in ieder geval niet zo ver strekt²⁰.

Op handen zijnde wetswijziging

Artikel 2.130 Aw 2012 wordt op korte termijn aangescherpt met als doel om een beter gemotiveerde beslissing te krijgen die een ondernemer meer inzicht geeft waarom hij de opdracht niet heeft gewonnen. In de wetswijziging worden ook selectiebeslissingen betrokken. De wetgever verwijst naar de adviezen van de CvAE en de in voetnoot 13 genoemde jurisprudentie.²¹

Conclusie en enkele vuistregels voor de praktijk

Vooruitlopend op de wetswijziging acht ik het raadzaam om in ieder geval de volgende informatie in de afwijzingsbrief kenbaar te maken:

- (1) De naam van de winnaar(s);
- (2) De eindscores van de winnaar(s) en de verliezer;
- (3) Per gunningscriterium: de score en - met inachtneming van de bedrijfsvertrouwelijkheid van de inschrijving van de winnaar - een SMART weergegeven toelichting waarom de betreffende score is toegekend. Dit geldt zowel ten aanzien van de afgewezen inschrijving als van de winnende inschrijving(en);
- (4) De plek in de rangorde, ook al is dit niet verplicht.

mr. A. Stellingwerff Beintema
partner bij Maasdam Broers Fischer advocaten

Ik vind het.

VIND jij het ook?
Kijk op sdu.nl/ikvindhet

Sdu

20 V.zr. Rb. Rotterdam, 12 december 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:10240, ro. 4.2 en 4.4; V.zr. Rb. Midden-Nederland 15 juli 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:2734, ro. 6.4.6.

21 *Kamerstukken II* 2020-2021, 34252, nr. 21, p. 8.

VOLLEDIG GEACTUALISEERD!

Tekst & Toelichting Aanbestedingswet 2012

EDITIE 2021

- De nieuwe editie van Tekst & Toelichting Aanbestedingswet 2012 is een alomvattende kennisbron van grote praktische waarde. Het boek geeft een compleet en actueel beeld van het Nederlandse aanbestedingsrecht anno 2021 en is daarmee een onmisbare uitgave voor een ieder die regelmatig met aanbestedingen te maken heeft!
- Ook het gespecialiseerde hoger onderwijs maakt volop gebruik van deze uitgebreide kennisbron.
- Deze uitgave bevat de per 1 juli 2021 geldende tekst van de Aanbestedingswet 2012, alsmede de gehele parlementaire geschiedenis van zowel de oorspronkelijke wet als alle wetwijzigingen en aanvullend het per 1 juli 2020 gewijzigde Aanbestedingsbesluit.
- Ook de gewijzigde Gids Proportionaliteit 2020 en het nieuwe model van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument van 17 juli 2020 zijn in deze uitgave opgenomen.

Gijs Verberne, Philip Juttman | 888 pagina's | ISBN 978 90 12 40684 0

Zie ook www.sdu.nl/aanbestedingsrecht
voor nieuwe Sdu-publicaties Aanbestedingsrecht

Sdu

Abonnementen en -administratie

«JAAN» verschijnt achtmaal per jaar op papier en online via opmaat.sdu.nl. «JAAN» is ook beschikbaar via content-integratie. Toegang tot «JAAN» via de Sdu Tijdschriften App (Stapp, te downloaden in de App Store en via Google Play) maakt ook onderdeel uit van het abonnement. Stapp is geschikt voor zowel iOS (Apple) als Android (Google).

Voor actuele prijzen, abonnementsvormen en onze leveringsvoorwaarden verwijzen wij u naar sdu.nl of kunt u contact opnemen met onze klantenservice. Abonnementen kunt u afsluiten via sdu.nl of via Sdu Klantenservice. Postbus 20025, 2500 EA Den Haag; tel: (070) 378 98 80; e-mail: sdu@sdu.nl.

Vanwege de aard van de uitgave gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenisrecht. Uw persoonlijke gegevens worden door ons zorgvuldig behandeld en beveiligd. Wij verwerken uw gegevens voor de uitvoering van de (abonnements)overeenkomst en om u op uw vakgebied van informatie te voorzien over gelijksoortige producten en diensten van Sdu bv. Voor het toesturen van informatie over (nieuwe) producten en diensten gebruiken wij uw e-mailadres alleen als u daarvoor toestemming heeft gegeven. Uw toestemming kunt u altijd intrekken door gebruik te maken van de afmeldlink in het toegezonden e-mailbericht. Als u in het geheel geen informatie wenst te ontvangen over producten en/of diensten, dan kunt u dit laten weten aan Sdu Klantenservice: informatie@sdu.nl. Abonnementen gelden voor minimaal één jaar en hebben een opzegtermijn van twee maanden. Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar in de boekhandel. Voor informatie over onze leveringsvoorwaarden kunt u terecht op www.sdu.nl.

©Sdu B.V. 2021
Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De bij toepassing van art. 16b en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopiëren, dienen te worden voldaan aan de Stichting Pro, Postbus 3060, 2130 KB te Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken op grond van art. 16 Auteurswet dient men zich tevoren tot de uitgever te wenden. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgevers geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Het al dan niet op verzoek van de redactie aanbieden van uitspraken of artikelen aan «JAAN» impliceert toestemming voor openbaarmaking en verveelvoudiging t.b.v. de elektronische ontsluiting van (delen van) «JAAN» in enige vorm.

Jurisprudentie Aanbestedingsrecht

Redactie

mr. T.G. Zweers-te Raaij (Vz), teammanager Procurement Expertise Centrum ProRail
mr. L. Knoups, aanbestedingsjurist De Nederlandsche Bank N.V.
mr. M. Nusteen, bedrijfsjurist TenneT
mr. A.A. Rassa, advocaat Bartels Sueters Rassa Aanbestedingsadvocaten
mr. M.G. Rauws, concernadviseur Juridisch/Inkoop provincie Utrecht
mr. E.E. Zeelenberg, aanbestedingsjurist Wageningen University & Research

Samenvattingen Europese en nationale jurisprudentie
Instituut voor Bouwrecht

Redactieadviesraad

mr. L.J.W. Sueters, Bartels Sueters Rassa Aanbestedingsadvocaten

Redactiesecretariaat

mr. S. Bakker
sanne@imagobouwers.nl

Uitgever

D. Sonderen
d.sonderen@sdu.nl

ISSN: 2214-2029
opmaat.sdu.nl

Citeertitel

«JAAN» 2021/x (volgnummer uitspraak)

Advertentieacquisitie

Cross Media Nederland
Tim Lansbergen
010-7607324
tim@crossmedianederland.com